

Dosarul nr. 3ra-821/23
2-20003823-01-3ra-08082023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. T. Avasiloaie)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Gh. Mîra, D. Băbălău, I. Dutca)

Î N C H E I E R E

30 mai 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:
Președinte, judecător
judecători

Stela Procopciuc
Ion Malanciuc
Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului depus de Anatolie Bănărescu,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Anatolie Bănărescu împotriva Uniunii Naționale a Executorilor
Judecătorești cu privire la constatarea ilegalității refuzului de a asigura accesul la
informațiile solicitate și obligarea asigurării accesului la informațiile solicitate,
împotriva deciziei din 23 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 13 ianuarie 2020, Anatolie Bănărescu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești cu privire la constatarea
ilegalității refuzului de a asigura accesul la informațiile solicitate și obligarea
asigurării accesului la informațiile solicitate.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la data de 27 noiembrie 2019,
prin intermediul poștei electronice, în baza cererii nr. 056-103/2019, a solicitat
pârâtului Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești și membrilor Consiliului
Uniunii, informații detaliate cu referire la platforma electronică impusă în temeiul
hotărârii nr. 42 din 13 iunie 2019 emise de Consiliul Uniunii Naționale a
Executorilor Judecătorești, având la bază multiplele adresări ale executorilor
judecătorești cu referire la acest subiect, criticile principale ale cărora fiind reflectate
în adresarea indicată supra.

A menționat că, luând în considerare cadrul legal, a avut convingerea că,
Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești va respecta Legea, și în termenul
prevăzut de 15 zile va acorda un răspuns concret, cu elucidarea multiaspectuală a
celor 8 puncte regăsite în adresarea din 27 noiembrie 2019, prezentând informațiile
deținute în exclusivitate de către Uniune, or, entitatea dezvoltatorului platformei este
ținută în secret de către Uniune, și până în prezent executorii judecătorești nu cunosc
cine este acest „anonim”.

Reclamantul a susținut că, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești la data de 16 decembrie 2019, în loc să se conformeze Legii și să acorde informațiile solicitate, a emis dispoziția nr. 73, de convocare a ședinței Consiliului Uniunii, plasând în calitate de subiect de examinare - adresarea cu nr. 056-103/2019 din 27 noiembrie 2019, solicitând informarea prealabilă a Uniunii despre faptul prezenței la ședința prenotată.

A invocat că, la data de 17 decembrie 2019, Uniunea i-a solicitat o prezentare a modului de funcționare a sistemului electronic elaborat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova precum și a altor sisteme utilizate de executorii judecătorești, întru examinarea acestora în coraport cu proiectul în curs de elaborare, lobbyt.

Anatolie Bănărescu a afirmat că, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești a condiționat eliberarea informațiilor, doar în cadrul Consiliului Uniunii și doar în rezultatul semnării unei declarații de confidențialitate.

A explicat că, drept rezultat al ședinței din 19 decembrie 2019, la 02 ianuarie 2020, prin scrisoarea nr. 1507 din 30 decembrie 2019, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești a insistat asupra examinării adresării cu nr. 056-103/2019 din 27 noiembrie 2019, în prezența sa și până în prezent nu a oferit informațiile solicitate.

În circumstanțele expuse supra, prin prisma conținutului adresării cu nr. 056-103/2019 din 27 noiembrie 2019, reclamantul a considerat necesar de a aborda subiectul invocat, reflectând cadrul legal în cauză, în special: dreptul accesului la informațiile de interes public reprezintă o parte componentă a dreptului la libertatea de exprimare, regăsit în art. 16 al Declarației Universale a Drepturilor Omului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 10 septembrie 1948, care prevede că, orice om are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării; acest drept include libertatea de a avea opinii fără imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi și de a răspândi informații și idei prin orice mijloace și independent de frontierele de stat, CtEDO recunoaște importanța accesului la informații pentru protejarea dreptului la libertatea de exprimare, consfințind la art. 10 din CEDO, în mod expres că, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Totodată, Constituția Republicii Moldova la art. 34 alin. (1), statuează că, dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngădit și Legea nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație, pe de o parte garantează în mod imperativ dreptul de acces la informații, precum și impune obligațiunea furnizării informațiilor.

Reclamantul a relatat că, pornind de la caracterul universal al dreptului la acces al informațiilor publice cu referire la platforma electronică lobby-tă atât de aprig de către Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, care de facto a fost realizată din banii executorilor judecătorești, este cert că această platformă reprezintă proprietate comună a executorilor judecătorești, și executorii judecătorești au dreptul de a avea acces la toate informațiile care reflectă modul în care au fost cheltuiți banii investiți de către aceștia, precum și de a face cunoștință cu produsul final, ori însăși informația cu privire la această platformă electronică reprezintă în sine un bun al executorilor judecătorești iar, îngădirea acestui prin impunerea la

semnarea unor eventuale declarații de confidențialitate nu reprezintă decât modul discriminatoriu în care sânt tratați executorii judecătorești în coraport cu membrii Consiliului Uniunii.

Reclamantul Anatolie Bănărescu, a precizat că, la 03 ianuarie 2020, întru respectarea căii prealabile, a solicitat în mod repetat pârâtului prezentarea informațiilor în baza adresării nr. 056-103/2019 din 27 noiembrie 2019, fără careva condiționări de confidențialitate sau de alt ordin, și a insistat ca Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești să elibereze informațiile respective în termen de cel mult 5 zile, expediind prin intermediul poștei electronice cererea nr. 056-C-01/2020 din 03 ianuarie 2020, însă pârâtul, până în prezent nu a eliberat informațiile deținute și nici sub o formă nu a asigurat accesul la aceste informații, îngrădind în mod deliberat și abuziv dreptul constituțional al său.

A invocat prevederile art. 21 alin.(1) din Legea nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație, conform cărora persoana care se consideră lezată într-un drept sau interes legitim de către furnizorul de informații, poate ataca acțiunile acestuia atât pe cale extrajudiciară, cât și direct în instanța de contencios administrativ competentă.

În circumstanțele, în care este evident că respectarea căii prealabile nu este necesară, în condițiile legii speciale citate, reclamantul s-a asigurat în mod suplimentar, și a respectat calea prealabilă prin cererea nr. 056-C-01/2020 din 03 ianuarie 2020, însă pârâtul abuziv nu asigură accesul la informațiile solicitate prin cererea din 27 noiembrie 2019. Or, forma și conținutul cererii de eliberare a informațiilor precum și a cererii prealabile nu sânt reglementate în mod exhaustiv și expres de Legea nr. 982 din 11 mai 2000, fiind evident că cadrul legal de către reclamant este respectat în mod absolut.

În drept, reclamantul și-a întemeiat acțiunea în baza dispozițiilor art. 6, 10 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 16 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 34 alin. (1) din Constituție, Legea nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație, Legea nr.113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești.

Reclamantul a solicitat constatarea ilegalității refuzului de a asigura accesul la informațiile solicitate prin cererea nr. 056-103/2019 din 27 noiembrie 2019 și nr. 056-c-01/2020 din 03 ianuarie 2020 și obligarea Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești de a asigura accesul la informațiile solicitate.

Prin hotărârea din 24 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de executorul judecătoresc Anatolie Bănărescu.

Prin decizia din 23 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Anatolie Bănărescu împotriva hotărârii din 24 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

La 26 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice, Anatolie Bănărescu a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 23 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acesteia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei noi decizii de admitere a acțiunii. Totodată, a indicat că recursul suplimentar va fi prezentat după primirea deciziei motivate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia „Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod.

Examinând admisibilitatea recursului declarat de Anatolie Bănărescu, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin.(1) și (2) lit. d) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1).

Conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), **recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel**, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art. 195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 111 alin. (1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un

eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

În temeiul art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Conform art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96-114.

În accepțiunea art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

În conformitate cu art. 97 alin. (3) din Codul administrativ, autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

În corespundere cu art. 110¹ alin. (1) din Codul administrativ, notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice. Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poștă electronică este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală.

Din actele cauzei rezultă că, la 23 mai 2023, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat în ședință publică dispozitivul deciziei.

Copia dispozitivului deciziei menționate a fost expediată părților în mod electronic, la 24 mai 2023 (f.d. 133), inclusiv recurentului Anatolie Bănărescu, prin intermediul poștei electronice prezentă în lucrările dosarului (f.d. 2, 77).

Prin urmare, termenul de 30 de zile prevăzut la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), pentru depunerea recursului (nemotivat), a început să curgă din data de 25 mai 2023, ziua imediat următoare de la data notificării lui Anatolie Bănărescu a dispozitivului deciziei, și a expirat la 23 iunie 2023 (vineri), inclusiv.

Cu toate acestea, Anatolie Bănărescu nu s-a conformat prevederilor legale și nu a prezentat recursul în termenul legal prevăzut la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), ci și-a exercitat acest drept abia la 26 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.134-135).

Astfel, Anatolie Bănărescu fiind cel interesat de soluționarea cauzei în ordine de recurs, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță după cum sugerează și jurisprudența CtEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz, prin prezentarea recursului în conformitate cu art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului).

Drept consecință, intervenind aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art. 24 alin.(1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art. 245 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Din cele constatate rezultă că, nerespectarea termenului de depunere a cererii de recurs se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al recurentului care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, pentru a nu omite termenul legal de atac. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Anatolie Bănărescu, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 230, art. 245 alin. (1) și art. 246 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), Completul Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Anatolie Bănărescu, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă